

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत कार्यरत शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळांसाठी भोजन ठेका व भेसळविरहित टेट्रा पॅकमधील दूधपुरवठा करण्याबाबतची स्वतंत्र ई-निविदा प्रक्रिया निश्चित करण्याची कार्यपद्धती..

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : बीसीएच-२०२०/प्र.क्र.२५ -क/शिक्षण-२
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २१ जून, २०२२

वाचा :-

१. शासन निर्णय क्र. बीसीएच-२०१०/प्र.क्र. ४३०/मावक-४ दि. २६ जुलै २०११
२. शासन निर्णय क्र. बीसीएच-२०१५/प्र.क्र. १४८/शिक्षण -२ दि. ३० जानेवारी २०१६
३. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल जनहित याचिका क्रमांक १६/२०१६ मध्ये दिलेला निर्णय दिनांक २० जानेवारी, २०१७
४. उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्र.शाखस/२०१४/प्र.क्र.-८२/भाग III/ उद्योग ४, दि. १.१२.२०१६
५. शासन निर्णय क्र. बीसीएच-२०२०/प्र.क्र.२५-क/शिक्षण-२, दि.२९ नोव्हेंबर, २०२१

प्रस्तावना :-

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत राज्यात मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी सध्या एकूण ४४१ शासकीय वसतिगृहे व अनुसूचित जाती व नवबौद्ध मुला-मुलींसाठी १०० शासकीय निवासी शाळा कार्यरत आहेत. शासकीय निवासी शाळा व शासकीय वसतिगृहांमधील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना भोजन पुरवठा करण्यासाठी यापूर्वी विभागीय स्तरावर निविदा मागवून प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण यांच्या अध्यक्षतेखालील भोजन ठेका समितीमार्फत पात्र निविदाधारकांची सर्व माहिती राज्यस्तरीय समितीकडे सादर करण्यात येत होती. राज्यस्तरीय समिती विभागाकडून प्राप्त झालेल्या निविदेची पडताळणी करून निविदा प्रक्रियेत पात्र ठरलेल्या व सर्वात कमी दर असलेल्या भोजन ठेकेदार/ संस्था यांची निवड करून राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीकडे अंतिम मान्यतेसाठी सादर करण्यात येत होती. मा.मंत्री (सा.न्या.) महोदयांच्या अध्यक्षतेखालील राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीमार्फत ई-निविदा प्रक्रियेत पात्र ठरलेल्या व सर्वात कमी दर असलेल्या भोजन ठेकेदार/संस्था यांची निवड करण्यात येत होती. तथापि, सदर ई-निविदा प्रक्रियेत भोजन देण्यास विविध अडचणी व विलंब होत असल्याचे निर्दशनास आल्याने शासन निर्णय, दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०२१ अन्वये शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळेतील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना भोजन पुरवठा करण्याबाबतची कार्यपद्धती निश्चित करण्यात आलेली होती. आता सदर शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत असून, शासकीय निवासी शाळा व शासकीय वसतिगृहांमधील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना चांगल्या दर्जाचे भोजन व भेसळविरहित टेट्रा पॅकमधील दूध उपलब्ध करून देण्याबाबत पुढील कार्यपद्धती अवलंबविण्यात यावी.

शासन निर्णय :-

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत कार्यरत सर्व शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळांमधील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना भोजन पुरवठा व भेसळविरहित टेद्रा पॅकमधील दूध पुरवठा करण्यासाठी सन २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षापासून खालील प्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबविण्यात यावी:-

१. विभागांतर्गत सर्व शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळांमधील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना भोजन व टेद्रा पॅकमधील दूध उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यात आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांच्या स्तरावर **एकसमान ई-निविदा प्रक्रिया** राबविण्यात यावी.
२. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांनी दि.१५.६.२०२२ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केलेल्या शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळेतील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना भोजन व टेद्रा पॅकमधील दुधपुरवठा करण्यासाठी स्वतंत्रपणे राबविण्याच्या ई-निविदा प्रारूपास मान्यता देण्यात येत आहे.
३. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांनी राज्यातील शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळांच्या भोजन ठेका व टेद्रा पॅकमधील दुधपुरवठा यासाठी स्वतंत्र ई-निविदा एकाच दिवशी प्रसिध्द कराव्यात.
४. उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाच्या शासन निर्णय दि. १.१२.२०१६ च्या परिच्छेद क्र. ५.१४ च्या व्याप्तीमध्ये सेवा, स्थापत्य किंवा वाहतूक या बाबी येणार नसल्या तरी अनुसूचित जाती / जमातीच्या निविदा धारकांना प्रतिनिधीत्व मिळावे म्हणून मा.उच्च न्यायालयाने याचिका क्र.१६/२०१६ मध्ये दिलेला निर्णय विचारात घेऊन व परिच्छेद क्र. ५.१४ च्या धर्तीवर एकूण ४% वसतीगृहे व शासकीय निवासी शाळेतील भोजन पुरवठा हा अनुसूचित जाती निविदाधारकांसाठी आरक्षित ठेवण्यात येत आहे.
५. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांच्या स्तरावर राज्यात एकसमान ई-निविदा प्रक्रिया राबवून प्रस्ताव अंतिम मान्यतेसाठी शासनास सादर करणेकरीता खालीलप्रमाणे समितीचे गठन करण्यात येत आहे:-

• आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे	-	अध्यक्ष
• अतिरिक्त आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे	-	सदस्य
• उपायुक्त (वित्त), समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे	-	सदस्य
• सहाय्यक आयुक्त (शिक्षण), समाजकल्याण विभाग,	-	सदस्य
• सह आयुक्त (शिक्षण), समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे	-	सदस्य सचिव

या समितीची कार्यक्षमता खालीलप्रमाणे असेल :-

१. निविदापूर्व बैठका घेणे, निविदाधारकांच्या शंकांचे निरसन करणे.
२. निविदेची जाहिरात प्रसिद्ध करणे.

३. विहित दिनांकास तांत्रिक लिफाफे उघडून त्याचे वाचन उपस्थित निविदाधारकासमोर करणे.
४. पात्र निविदाधारकांचा तुलनात्मक तक्ता व आवश्यक ती सर्व माहिती राज्यस्तरीय समितीकडे सादर करणे.
५. शासनाचे प्रचलित नियम, निविदेतील अटी व शर्ती आणि उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाचा शासन निर्णय, दिनांक १.१२.२०१६ मधील सर्व तरतुदींचे पालन काटेकोरपणे करणे.
६. सदर समितीमार्फत निविदा प्रक्रियेत गुणात्मकदृष्ट्या पात्र ठरलेल्या भोजन ठेकेदार व टेट्रा पॅकमधील दुधपुरवठा संस्था यांची निवड करून अंतिम मान्यतेसाठी शासनास शिफारस करण्यात येईल.
७. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समिती ही खालीलप्रमाणे असेल:-
  - अ.मु.स/प्रधान सचिव/सचिव (सा.न्या.) - अध्यक्ष
  - आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे - सदस्य
  - सहसचिव (शिक्षण-२) - सदस्य सचिव
  - अवर सचिव (शिक्षण - २) - सदस्य
  - सहाय्यक संचालक (वित्त व लेखा) (सा.न्या) - निमंत्रित
८. अंदाजित किंमत आणि प्रत्यक्ष द्यावी लागणारी किंमत यामध्ये खूप तफावत असू शकणार नाही, यावर भर देण्यात यावा. खरेदीची आधारभूत किंमत व अंदाजित किंमत यामध्ये (-) २० % ते (+) १०% तफावत असल्यास ती मान्य करण्यात यावी. सदरची आधारभूत किंमत उपरोक्त परिच्छेद क्र. ७ मध्ये नमूद गठित केलेल्या समितीने निश्चित करून ती सिलबंद लिफाफ्यात ठेवावी व आर्थिक लिफाफा उघडल्यानंतर आधारभूत किंमतीचा लिफाफा उघडून पात्र निविदाधारकांना वाचून दाखवावा.
९. राज्यस्तरिय प्रशासकीय खरेदी समितीने याबाबतच्या प्रस्तावांची तपासणी करून शासनाकडे शिफारस करावी. त्यानंतर भोजन पुरवठादार व भेसळ विरहित टेट्रा पॅकमधील दूधपुरवठा करण्याबाबत पुरवठादारांची निवड शासनाच्या मान्यतेने अंतिम करण्यात येईल.
१०. निविदाधारकाने असमर्थता दर्शविल्यास त्यांची निविदा रद्द करण्यात यावी.
११. कुठल्याही परिस्थितीत एका जिल्ह्यातील सर्व वसतिगृहाचे दर (प्रादेशिक स्तरावरील वसतीगृहे वगळून) एकच राहतील याची काळजी आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी घ्यावी.
१२. कुठल्याही परिस्थितीत एका जिल्ह्यातील सर्व शासकीय निवासी शाळेसाठीचे दर एकच राहतील याची काळजी आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी घ्यावी.
१३. अनुसूचित जातीच्या निविदाधारकांसाठी आरक्षित ठेवलेल्या वसतीगृहांकरीता वेगळी निविदा काढण्यात येऊ नये.

१४. अनुसूचित जाती निविदाधारक यांनी निविदा प्रक्रियेत सहभाग घेताना ते तांत्रिकदृष्ट्या, निविदेतील सर्व अटी व शर्ती पूर्ण करणारे पात्र निविदाधारक असणे अनिवार्य आहे.
१५. निविदेतील पुरवठा कालावधी हा ३ वर्षासाठी राहिल. तथापि, दरवर्षी भोजन पुरवठादारांच्या कामाचे मुल्यमापन समाधानकारक आहे. याबाबत आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांच्याकडून अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील वर्षी भोजन ठेका व टेब्रा पॅक मधील दूध पुरवठा चालू ठेवण्याबाबत शासन स्तरावरून निर्णय घेण्यात येईल.
१६. शासकीय वसतिगृहे व शासकीय निवासी शाळेचा भोजन पुरवठा हा, अनुसूचित जातीच्या निविदाधारकांनी निविदेतील न्युनतम दराने करणे बंधनकारक असेल.
१७. निविदाधारक यांनी खालील बाबींची पूर्तता करणे बंधनकारक आहे.
- सुक्ष्म व लघु उद्योग या श्रेणीखाली निविदा भरणा-या निविदाधारकांना सुक्ष्म व लघु उद्योग उपक्रमाची नोंदणी <http://udyogaadhar.gov.in> या पोर्टलवर करणे बंधनकारक असेल. सुक्ष्म व लघु उद्योजकांसाठी बयाणा (ईएमडी) रक्कम रुपये १ लाख राहिल आणि सुरक्षा अनामत निविदा किमतीच्या ३ टक्के किंवा रु.१० हजार यापैकी कमी असेल तितकी राहिल.
  - सुक्ष्म व लघु उद्योजक संस्था / बचतगट / सहकारी संस्था / विश्वस्त संस्था यांना अनुसूचित जातीच्या राखीव कोटयातून निविदा भरावयाची असल्यास कमीत कमी ७०% सभासद हे अनुसूचित जातीचे असणे बंधनकारक असेल. या पुष्टयर्थ सर्वांचे जातीचे दाखले सादर करणे बंधनकारक असेल.
  - बचत गट / संस्था / उद्योग हे सक्षम प्राधिका-यांनी मान्यता दिलेल्या व नोंदणीकृत संस्था असणे अनिवार्य आहे.
१८. निविदा प्रक्रियेमध्ये एकाही अनुसूचित जाती संस्था / व्यक्तीने भाग घेतला नसेल किंवा एकही अनुसूचित जातीची संस्था / व्यक्ती निविदाधारक पात्र ठरत नसेल अशा प्रकरणी राखीव वसतिगृहे अराखीव होतील.
१९. अनुसूचित जातीकरीता राखीव असलेल्या वसतिगृहामध्ये भाग घेतलेल्या पात्र निविदा धारकांपैकी एका पेक्षा जास्त निविदाधारकांचे दर समान / एकच असतील अशा प्रसंगी खालील प्राधान्यक्रमाने त्यांची निवड करावी.
- १) अनुसूचित जाती पुरुष/महिला सहकारी संस्था
  - २) अनुसूचित जाती पुरुष/महिला बेरोजगार संस्था
  - ३) अनुसूचित जाती महिला बचत गट
  - ४) अनुसूचित जातीतील हॉटेल मॅनेजमेंट आणि कॅटरिंग टेक्नोलॉजी मधील पदवी पदविका प्राप्त पुरुष/महिला
  - ५) अनुसूचित जाती पुरुष/महिला पुरवठादार संस्था
  - ६) अनुसूचित जातीची पुरुष / महिला

२०. शासकीय वसतिगृह व शासकीय निवासी शाळा भोजन ठेका व टेब्रा पॅक मधील दूध पुरवठा निविदाप्रकरणी प्रसिध्द केलेली निविदा रद्द करणे, त्यात बदल करणे याबाबतचे सर्व अधिकार आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांना शासनाच्या पुर्वपरवानगीने असतील. तसेच, याबाबत काही वाद निर्माण झाल्यास त्याबाबतचे अपिल मा.मंत्री (सा.न्या.) यांच्याकडे करता येईल.
२१. वरील ई-निविदा प्रक्रियेस वित्तीय प्राधिकारानुसार अंतिम मान्यता घेण्याची कार्यवाही करावी.
२२. शासकीय वसतिगृह व शासकीय निवासी शाळेतील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना भोजन व टेब्रा पॅक मधील दूध पुरवठा करण्यासाठी पुरवठादारांची निवड करण्यासाठी राबविण्यात येणारी ई-निविदा प्रक्रिया पार पडल्यानंतर वित्त विभागाची मान्यता घेऊन सदर ई-निविदा प्रक्रियेमध्ये पात्र ठरलेल्या निविदाधारकांना पुरवठ्याचे आदेश देण्यात येतील.
२३. शासकीय वसतिगृह व शासकीय निवासी शाळेसाठी भोजन ठेक्यासंदर्भात यापुर्वी निर्गमित केलेले सर्व शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२२०६२११५२३५९९३२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून देण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अ. कों. आहिरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, महाराष्ट्र राज्य,
२. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव,
३. मा.मंत्री (सा.न्या.व.वि.स.), यांचे खाजगी सचिव,
४. मा.राज्यमंत्री (सा.न्या.व.वि.स.) यांचे खाजगी सचिव,
५. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे स्वीय सहाय्यक,
६. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, (लेखापरिक्षा) मुंबई/ नागपुर,
७. आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे,
८. प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण, (सर्व प्रादेशिक विभाग),
९. सहायक आयुक्त, समाजकल्याण, (सर्व जिल्हे),
१०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, (सर्व जिल्हे)
११. निवडनस्ती (शिक्षण २).